



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. Rejiciuntur modi quidam ex plicandi
Specificativum scientiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DICES. Potest Objectum fidei esse certum, quantumvis nulla sit evidētia motivorum credibilitatis. Ergo non omnis certitudo supponit evidētiā. Antecedens probatur, quia infallibilitas illius, quæ est plus quam Metaphysica, non debet ab ullo fallibili ex suo genere pendere; Jam autem evidētia motivorum credibilitatis, est fallibilis ex suo genere.

RESPONDETUR. Posse esse objectum fidei certum in se, sine evidētia motivorum credibilitatis, sed non per ordinem ad nos, ad quod tamen respicit præsens doctrina. Rursus præter evidētiā Motivorum credibilitatis datur illic, vel necessaria, vel ex suppositione antecedens certitudinem, evidētia objectiva, & per ordinem ad objectum, quæ evidētia stat in ipso nexu prædicatorum intrinsecorum objecti fidei, qui nexus adeoq; & evidētia præ certitudine prior est, licet nobis sit ignota. Quod autem dicitur actum fidei utpotè infallibilem non posse pendere ab aliquo fallibili, qualis fallibilitas est in motivis credibilitatis, ad hoc dici potest. Licet actus fidei non possit pendere ab aliquo fallibili, tanquam à ratione formali assentiendi, à qua sola habet infallibilitatem, potest tamen pendere ab aliquo fallibili, tanquam à supposito prærequisito, id enim non repugnat, & de facto actus fidei pendet ab intellectu, qui de se est fallibilis.

Quoad Certitudinem.

Certitudo cogitari potest duplex, quædam objectiva, & de hac agitur in materia de certitudine fidei. Alia est certitudo formalis, quæ definitivè est adhesio firma intellectus ad objectum, ejusq; Veritatem attingens. Dixi debere esse adhesiōem firmam, quia quantumvis sit objectum certum, si illud non firmè sed cum formidine apprehenderetur, erit probabilitas, non scientia. Dixi item istam adhesiōem, rem ut est debere attingere, quia interdum error trahit firmam adhesiōem (ut patet in aliquibus Hæreticis) adhesiō tamen hæc, est error; quia est diffinitas cum objecto revelato.

Non rectè hæc certitudo explicatur per Cognitionem reflexam, qua quis judicet se non potuisse decipi, in primo actu directo, quia etiam actus iste reflexus, potest esse falsus ut patet in Hæreticis, reflectentibus se, & putantibus, quod non fallantur. Unde consequenter dico reflexiōem esse necessariā, per quam formaliter reflectat hanc non se intellectus, ad istud suum scire.

Addo firmam istam adhesiōem, vel oriri ex principiis intrinsecis, hoc est ex Evidētia & necessitate objecti, vel ex principiis extrinsecis, hoc est, ex testimonio alterius, ita ut si testis sit summè infallibilis, qualis est ipse Deus, hoc ipso & illud quod dicit Deus, est summè certum; quod si sit testis cui valdè competat, ut non fallatur, erit etiam illud objectum, quod testatur, certum moraliter.

QUÆRITUR I. *Quod sit in re Certitudo actus?* Certitudo actus est ipsemet actus intellectus firmus, rem ut est attingens. Ratio ex dictis in simili, quia nulla est necessitas superaddendæ, certitudinis, distinctæ realiter.

QUÆRES II. *Quotuplex sit Certitudo?* Multiplex est Certitudo. Moralis, Physica, Metaphysica. Fidei Divinæ & visionis beatæ, sed has postremas ex parte objecti esse æquales, dicitur in Materia de fide.

QUÆRES III. *An unus actus possit esse certior alio?*

Indubiè certitudo formalis datur una major præ alia, quia illam etiam experimur in nobis; si res sit de certitudine ex parte objecti, potest etiam esse major una præ alia, nam certo morali, certius est certum physicum, & præ hoc, certum Metaphysicum. An autem & quomodo fides sit certior certitudine Metaphysica, tractatur in Materia de fide.

ADDO. Certitudinem latius patere quam Evidētiā Antonomasticon dictam quia certitudo conjungitur & Evidētiæ in scientia, & evidētiæ in fide.

DIFFICULTAS V.

De specificatio Sciētiæ.

NON quæremus hic de Specificatione Actuum ut sic, sed maxime attendemus ad id, per quidnam differt una scientia ab alia. *sic*

Punctum Difficultatis I.

Rejiciuntur modi quidam explicandi specificativum Scientiarum.

EXPLICARI solet I. Specificatio scientiarum per objectum formale, ita ut illæ scientiæ sint specie distinctæ, quæ habent aliud objectum formale. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT I. Quia ratio formalis unius scientiæ, v.g. ratio formalis, quæ potest esse ratio materialis alius scientiæ. Ergo non sufficienter scientia per solam rationem formalem distinguetur. Consequentia probatur. Quia quod potest transire à scibilitate unius scientiæ, ad scibilitatem alius scientiæ, non potest esse sufficienter unius scientiæ ab alia distinctivum, aliàs per aliquod utrique scientiæ commune, distinguerentur illæ scientiæ, quod repugnat. Antecedens principale probatur. Quia supposito, quod rectificabilitas Operationum intellectus, sit objectum formale Logicæ, adhuc hæc poterit considerari à Physica sub formalitate motus animæ; à Metaphysica sub ratione Entis. Ergo ratio formalis, Quæ, unius scientiæ, potest esse ratio materialis alius scientiæ.

NON SATISFACIT II. Quia hæc explicatio, non ostendit cur multitudo actuum scientificorum, quos constat esse phyficos, & multitudo actuum

actuum scientificorum quos constat esse Metaphysicos, non referatur ad aliquod aliud formale commune utrique, ita ut ex utraque quasi partiali scientia, conflatur una totalis.

NON SATISFACIT III. Quia Ratio formalis Objecti triplex ordinariè numerari solet. Prima Ratio formalis, *Quæ*, & hæc rationem materialis suo modo restringit, & per hoc formalizat. Alia Ratio formalis *propter quam* & est ratio motiva assensuum scientificorum. Alia Ratio formalis *sub qua*, & hæc est Ratio, sub qua, scientia objectum suum attingit, nulla harum rationum est sufficienter specificativa scientiarum. Non *Ratio qua*, quia ratio formalis *Quæ*; sub ratione formalis *Quæ*; non habet rationem ultimi, sed se habet sicut risibile, quod non est ratio formalis *Quæ* hominis, sed est aliquid ejusdem, cum revocetur ad rationale, radicaliter sumptum. Non etiam hoc specificativum est ratio formalis *propter quam*, quia in unaquaque scientia, dantur pluramotiva distincta specie, aliud enim motivum est in physica, quod datur materia prima, & aliud quod non datur vacuum. Neque valet si recurras quod reliqua omnia motiva revocentur ad unum, quod enim istud unum est motivum in physica. Imò sequetur omnes scientias esse ejusdem speciei, omnes itidem actus, quia omnium horum assensus, resolvitur in principium: Impossibile est idem esse & non esse, aut aliud simile. Non etiam hoc specificativum est *Ratio sub Qua*, quia ratio *sub qua* ordinariè dicitur esse diversa abstractio, quæ non est specificativa ut dicitur infra. Deinde Ratio *sub Qua* est ratio sub qua ipsa jam, scientia, tendit in objectum. Ergo debet dari aliud specificativum ejus, quod ipsum sub illa ratione tendit, cum præsupponatur ipsum tendens, esse, ipsi rationi *sub qua* tenditur.

DICES I. Constituitur per rationem formalem *Quæ* objectum. Ergo & differt per rationem *Quæ*.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare, quia probaret specificari scientiam per objectum pluribus conveniens materiale, cum objectum totale ingrediatur & constituat, ipsa etiam ratio materialis. Directè autem dici potest per rationem formalem *Quæ*, ultimè, non constitui objectum.

DICES II. Non considerari v.g. rectitudinem Logicam à Metaphysica & sic de reliquis. Ergo ipsum formale illius Scientiæ seu Ratio formalis *Quæ*, non potest esse ratio, ab alia Scientia attingibilis.

RESPONDETUR. Negando Antecedens, quia rectitudo v.g. illa adhuc est Ens adeoq; considerabilis à Metaphysica.

DICES III. Specificari Scientias per Rationem formalem propter quam considerationis, hoc est per rationem ad quam, cetera in cognoscendo, attribuuntur: quamvis non specificentur per rationem propter quam illationis, hoc est, non per principia motiva assensuum.

RESPONDETUR. In re rationem illam propter quam considerationis esse rationem propter quam Illationis, utraque ergo specificativa erit saltem in re. Deinde quænam talis est v.g. in Physica ratio. Denique ut dixi, sequetur omnes actus, esse eosdem Specie, ponendo quod principium: Quodlibet est vel non est, sit principium considerationis.

EXPLICANT II. THOMISTÆ. Specificationem Scientiarum per diversas abstractiones. Triplex autem per illos fieri potest Abstractio I. à *Materia singulari non tamen sensibili*, hoc est, ab hæccitatibus, non tamen à ratione materialis, sensibilis, & hæc abstractio convenit Physicæ, nam illa non speculatur hoc Corpus, consequenter non speculatur hæccitates, speculatur tamen Corpus materiale, sensibile, hoc est capax, sensibile, capax v.g. frigoris, caloris, albedinis, quæ omnia sunt sensibilia. II. *Abstractio est quæ abstrahit à singulari & sensibili*, non tamen ab imaginabili seu intelligibili materia, & talis abstractio per illos convenit Mathematicæ, quæ non considerat hunc circulum, nec considerat, an sit niger vel calidus; considerat tamen aliquid materiale, certè enim circulus non est spiritus. III. *Abstractio est à Materia singulari, sensibili & imaginabili*, & hæc convenit per illos Metaphysicæ, quæ res à materia depuratas considerat.

IMPUGNAT I. hanc Explicationem Arriaga & Oviedo, quando abstractio fit à materia singulari, hoc ipso fit à Materia sensibili, nihil enim sentiri potest, nisi sit singulare. Ergo nulla est abstractio à Materia singulari, quæ non sit à Materia sensibili, cujus oppositum docent Thomistæ.

RESPONDETUR. Negando Antecedens. Ratio, quia hæc abstractio, fit per actus intellectus, nec est neganda intellectui vis, per quam abstrahat & depuret rationem singularis à Materia, non depurando eandem à Materia sensibili. Deinde nomine sensibilis, venit, non solum id, quod actu afficitur qualitatibus sensibilibus; sed etiam id, cui natura sua convenit affici istis qualitatibus, quantumvis actu non afficiatur, actuq; non sentiat: hinc habetur fundamentum, ut posita abstractione à ratione singularis, possit adhuc non fieri abstractio à ratione sensibilis.

IMPUGNAT II. Oviedo. Si per abstractiones essent Scientiæ adæquatè specificandæ, tunc Metaphysica tres adæquatas Species haberet, haberet enim tres adæquatas abstractiones. I. Est abstractio rerum communium, quæ licet à materia abstrahant præcisivè, non tamen abstrahunt negativè, hoc est non repugnat illis componi cum materia, hinc ratio entis, licet præscindat à materiali, non enim ubicunq; est ens illic est esse materiale. Sed tamen non negat ens materiam; aliàs nunquam posset esse, materia, ens. II. Abstractio est intelligentiarum quæ & præscindunt à materia, & negant materiam. Angeli enim

enim non possunt esse corpora, quamvis non abstrahant à compositione Metaphysica ex substantia & accidentibus. III. Abstractio est, quæ præcindit à materia, & negat materiam, insuper non admittit ullam compositionem & talis, est Deus. Has omnes abstractiones & illarum objecta, considerat Metaphysica, nec tamen triplex est.

RESPONDETUR. Negando Sequelam & ejus probationem. Ratio, quia abstractio adæquata specificativa Scientiarum, non est quæcunque reperibilis in objecto abstractio, sed talis, quam & consideret illa Scientia per se & ad quam reliqua omnia referat. Porro abstractionem, quæ circa Deum est, refert Metaphysica ad universalem ab omni materia abstractionem, ad abstractionem verò, quæ circa Deum fit, alios actus circa alia objecta non refert Metaphysica. Unde istæ diversæ abstrahibiles, quas argumentum attulit, sunt abstrahibiles exiguæ à ratione entitativa objecti, non verò à ratione scibilibus Metaphysici; alias ubicunque scibilitatem suam inveniret Metaphysica, illic deberet v. g. abstrahibilitatem ab omni materia, & incomponibilitatem etiam cum accidentibus, invenire, quod tamen soli Deo competere, & fides & ratio docet.

IMPUGNAT III. idem. Sed hæc impugnationes solvi possunt si hæc teneantur. I. quod abstractio à materia corruptibili non possit dare speciem distinctam scientiæ ex eo: quia incorruptibilitas revocari potest ad Physicam, quæ, cum consideret Corruptionem, oppositam etiam incorruptionem potest considerare, vel incorruptibilitas revocabitur ad Metaphysicam, quæ hoc ipso, quia à quacunque materialitate abstrahit, censetur etiam incorruptibilitatem considerare. II. Teneri hoc potest quod fieri possit, ut aliqua, ratione suæ entitatis eodem modo à materia abstrahant, & tamen non eandem in ratione scibilis abstractionem habeant, & ita operatio nostri intellectus, æquæ est spiritualis cum consideratur à Logica, quam cum consideratur à Metaphysica vel Physica, secundum tamen diversas abstractiones in ratione scibilis ad diversas pertinet Scientias. *Ceterum hæc Explicatio*

NON SATISFACIT I. Dantur Specie distinctæ Scientiæ, quæ non diversificantur abstractionibus. Ergo in abstractiones à Materia specificativum Scientiarum reduci non potest. Antecedens probatur. Logica est specie distincta à Metaphysica, & tamen non habet distinctam Specie abstractionem ab abstractione Metaphysica, quod ipsum probatur. Non habet Logica speciem ab abstractione, quæ sit à Materia singulari non tamen sensibili, quia aliàs Logica esset Physica, utpotè eandem cum illa habens abstractionem. Item non specificatur Logica ab abstractione à materia singulari & sensibili, non

tamen imaginabili aliàs idem esset quod Mathematica. Ergo specificari debet ab abstractione à Materia tam singulari quam sensibili, quam imaginabili, quæ tamen abstractio seu specificativum convenit Metaphysicæ.

NON SATISFACIT II. Quia quæcunque assignata fuerit abstractio debita Logicæ, ea vel non distinguet Logicam ab Ethica, vel certè intra eundem v. g. physicæ habitum diversificabit specie adæquata, etiam ea objecta, quæ non debent diversificari.

RESPONDEBIS. Logicam abstrahere à materia etiam intelligibili, non tamen à Materia operabili.

CONTRA. Sequetur jam Ethicam quæ non abstrahit ab operabili esse Logicam. Sequeturque contra sensum Thomistarum, plures jam esse species abstractionum præ illis tribus.

NON SATISFACIT III. Quia etiam res materiales sunt scibiles. Ergo abstractio à materia non est necessaria ad scienda objecta. Ergo abstractio à materia non specificat scientias. Antecedens probatur, quia de facto demonstrantur aliqua de materialibus, & si res materiales non essent scibiles, vel idè non essent scibiles, quia sunt singulares, & hoc non concludit; quia etiam res spirituales sunt singulares, & tamen sunt scibiles; præsertim cum ratio communis, etiam materialium, ab intellectu, cum fundamento in re formari possit, vel idè non essent scibiles res materiales, quia de re materiali enuntiaripotunt propositiones contingentes, & hoc non convincit; quia etiam de spiritualibus formari possunt propositiones contingentes, v. g. Angelus cogitat, & tamen spiritualia sciri possunt: præcipuè autem cum enunciatio unius propositionis contingentis, facere non possit ne enuntientur propositiones de eodem objecto necessariæ; vel idè res materiales non essent scibiles, quia intellectus materialia non per modum materialium, hoc est non per species materiales, sed immateriales apprehendere debet: & per hoc Scientiæ specificari non possunt, quia in unaquaque scientia, species objectorum, ab intellectu, per modum æquæ immaterialium formantur, & sic æquæ est spiritualis species, quæ repræsentat mihi Angelum tanquam juvenem alatum, atque est species immaterialis, quæ repræsentat lapidem. Ergo à sic sumpta materialitate, non possunt specificari scientiæ.

DICES I. Aristoteles 6. Metaph. Text. 2. & 3. ex ista diversâ abstractione distinguit Physicam, Mathematicam, Metaphysicam.

RESPONDETUR. Aristotelem solum hoc vel, quod dictæ abstractiones in dictis scientiis reperiantur, non autem quod specificent.

DICES II. Actus specificantur non ab objecto materiali. Ergo à formali, sed objectum formale dicit abstractionem. Ergo ab abstractione specificantur.

Re-

RESPONDETUR, quòd formale objectum, dicat abstractionem tanquam conditionem sub qua, non autem tanquam aliquod prædicatum specificativum: conditio autem sub qua, non specificat; sicut nec ultio specificatur ab approximatione ignis.

DICES III. Materialitas objecti officit scientiæ. Ergò ut cognoscatur objectum debet abstrahi.

RESPONDETUR. Etiam posito quòd debeat abstrahi objectum, non sequitur abstractionem illam specificaturam. Arriaga etiam advertit materialitatem non officere scientiæ, nam nihil nos cognoscimus nisi dependentem à sensibus. Imò si materialitas obest scientiæ, sequitur, quòd Physica & Mathematica non sint scientiæ; verè enim dicunt aliquam materiam, jam autem aliqua materia, est verè materia.

Punctum Difficultatis 2.

Rejiciuntur alii modi idem explicandi.

EXPLICAT IV. Arriaga hic disp. I. sec. II. num. 17. quòd Scientiæ specificentur ab objecto, tam Attributionis quam Attributo. Ratio, scientia non solum respicit objectum Attributionis, sed etiam objecta Attributa. Ergò etiam per illa specificatur. Additq; etiam ab objecto materiali proximo, specificari scientias: quia actus respiciunt etiam objectum proximum materiale, ita, ut saltem numero mutetur actus, pro mutatione objecti materialis proximi. Sed tamen ait ab objecto materiali remoto non specificari scientias, quia in se, nullo modo attingitur, perinde ac visio albedinis, non specificatur à pariete, eritq; eadem numero, si ve albedo sit in papyro si ve in homine, paries enim est objectum remotum ad visionem. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quia nomine specificativi, venit hic formalitas, quæ ulterius non revocetur in illo genere: jam autem objectum Attributionis solum, non revocatur ulterius in scientia: si ergò specificabit, solum specificabit, adeoq; non specificabit scientias objectum Attributum. Præcipuè cum cognitio objecti Attributi, referatur ad objectum Attributionis, nec sinitur in Attributo.

Deinde hic quaeritur de specificativo, quòd sit solum, ratio differendi, jam autem materiale objectum, nisi ulterius quid addatur, est ratio etiam conveniendi.

EXPLICAT V. Oviedo. Specificationem scientiarum per subjectum formale, ita ut illæ sint distinctæ scientiæ, quæ distincta habent subiecta formalia, de quibus sub tali ratione demonstrat scientia passionem, causas, proprietates &c. Si autem quæras, per quid hoc ipsum

subjectum, sit distinctum, ab alio subjecto scibili, dicit desumendum id esse ex ipsa rei natura, juxta quam instituitur scientia adæquata, hinc incongruum est Conclusiones Logicas & Mathematicas in unum confundere, quæ ex natura sua aded sunt diversæ, non tamen hæc Unitas scientiarum ita est constituta, ut aliter inquit ille, non potuerit à Scientiarum Principibus taxari, attenda etiam ipsa rerum convenientia & disconvenientia. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT I. Quia ipsum subjectum formale ut dictum supra potest habere rationem materialis, adeoq; non distinctivi à reliquis scientiis.

NON SATISFACIT II. Quia ex una parte dicit quòd debeat desumi species scientiæ ex ipsa rei natura, ex altera parte, dicit, potuisse aliter speciem suam habere scientias, si alia taxa Doctorum accessisset; cum tamen quæ ex rei natura sunt talia, placitis humanis mutari non possint.

NON SATISFACIT III. Logica v. g. non potest habere actus Metaphysicos aut Ethicos, si enim definitio non potest esse Syllogismus, nec Syllogismus definitio. Ergò actus Logici v. g. non possunt esse actus Metaphysici & è converso. Ergò non stat jam in placito Philosophorum, ut hæc scientia, habeat hanc speciem.

Punctum Difficultatis 3.

Explicatur specificativum Scientiæ.

DICENDUM est. Specificari Scientias per naturam objecti attributionis, ita ut illæ scientiæ dicantur specie distingui, quæ habent objecta attributionis distincta. Videtur hanc sententiam docuisse Suarez. disp. 44. Sec. II. num. 63. & 68. Ut explicetur Conclusio.

PRÆMITTO I. Quod objectum formale attributionis non desumatur à placito Philosophorum, idq; tali discursu proponitur. Objectum non ideò est tale, quia cognoscitur, sed ideò tale cognoscitur, quia tale est, cum enim objecti cognoscibilitas sit ipsa rei entitas, prout objicibilis actibus intellectus, si nostra cognitio, rei entitatem non facit nec faciet scibilitatem objecti. Consequenter nec faciet objectum esse tale, quia cognoscitur ab intellectu, cum potius ideò tale cognoscatur, quia tale est.

Quod si talitatem suam objectum in communi, non sumit à cognitione, certè neque hoc ab intellectu desumet objectum aliquod, quia exigit has species, has proprietates, hæc principia, non est enim major ratio unius, quàm aliis, semperq; cognoscibilitas objecti, antecedit notitiam scientiæ. Consequenter non pendeat hoc à nostris conceptibus, quòd corpus habeat partes compositi-